

mortis plectere. Unde sequitur iudices ecclesiasticos in tali facto nulloatenus se intromittere in causam sanguinis, sed illam remittere arbitrio iudicis sæcularis. Ad rationem dubitandi a principio hujus articuli constat ex dictis, qua ratione in jure inveniatur expresse posita irregularitas in iudices sæculares proferentes sententiam sanguinis morte subsecuta. Unde neganda est minor illius argumenti, ut constat ex secunda nostra conclusione. Ad confirmationem ex dictis etiam similiter constat quando principes habentes dominium jurisdictionum incurrant irregularitatem, et quando non incurrant illam, ut ostendimus in quarta conclusione et sequenti.

ARTICULUS III.

Utrum advocati ferentes patrocinium in causa sanguinis incurrant irregularitatem?

I. In hac difficultate in primis supponenda sunt aliqua tamquam certa, et communia inter doctores. Primo quidem certum est, quod advocati ferentes patrocinium in causa sanguinis morte ex vi patrocinii subsecuta, incurrunt irregularitatem, ut constat ex illo capite Aliquantos quod est primum in distinctione LI, in prima parte decreti, in quo prohibentur ad sacros ordines assumi, qui forensi exercitatione versati sunt, per quos potissimum doctores intelligunt advocatos. Et præterquam quod hæc doctrina communis est inter doctores et certa, confirmari potest ex dictis a nobis articulo præcedenti, in quo satis ostendimus iudices ferentes sententiam in causa sanguinis morte subsecuta fieri irregulares; est autem prorsus eadem ratio de advo-

catis ferentibus patrocinium, morte subsecuta ex vi patrocinii facti contra eum qui morte punitus est.

II. Secundo certum est in hac parte, quod advocati ferentes patrocinium, quando mors non sequitur, non fiunt irregulares. Quæ doctrina quamvis nobis sit certa, non tamen est ita communis, ut præcedens, quia sunt multi existimantes, quod etiamsi mors non sequatur, fiunt irregulares advocati, imo etiamsi patrocinium ferant in causa pure civili, quos auctores refert Suarez in illa disputatione XLVII, sect. IV. Quorum potissimum fundamentum est, quia in præfato capite Aliquantos indifferenter fit sermo de omnibus advocatis quoad irregularitatem incurrendam sive in causa criminali, sive in causa civili agant ex hoc ipso solum, quod versati sunt in forensi exercitatione. Nihilominus tamen doctrina a nobis proposita communior est inter doctores, et certa. Et probari potest; tum, quia (ut diximus articulo præcedenti) iudicibus solum imponitur irregularitas, si ferant sententiam in causa sanguinis morte subsecuta; ergo a fortiori advocatis, qui non ita præcipue sunt causæ sanguinis, sicut iudices, solum imponitur irregularitas ex hoc, quod sint causa sanguinis morte subsecuta ex vi patrocinii illorum. Tum probari potest ex contextu illius capitis dum dicitur: « Qui in forensi exercitatione versati sunt, et obtinendi pertinaciam susceperunt. » Per quæ verba irregularitas imponitur non quidem omnibus advocatis, sed illis dumtaxat, qui per patrocinia sua obtinent effectum sanguinis. Et ex hoc constat solutio ad fundamentum in oppositum.

III. Tertio, supponendum est in hac parte tamquam certum, quod advocati ferentes patrocinium in

favorem rei, etiam morte ipsius rei subsecuta non incurrunt irregularitatem. Cujus ratio est manifesta, quia tale patrocinium potius fuit ordinatum ad impediendam mortem; tantum abest ut causalitatem circa mortem haberet. Quæ doctrina intelligenda est, nisi in casu quo ex negligentia advocati reus ad mortem damnaretur, tunc enim per negligentiam esset causa mortis subsecuta atque irregularitatem incurreret, quæ tamen non esset homicidii voluntarii secundum juris dispositionem, de quo in præsentis loquimur, sed esset irregularis homicidii casualis de quo dicemus in sequenti disputatione.

IV. Difficultas igitur in hac parte potest esse in duobus casibus, videlicet quando advocatus fert patrocinium in favorem rei, et ex efficaci defensione rei sequitur mors, aut mutilatio accusatoris, qui accusabat reum. Et secundum casus est, quando advocatus fert patrocinium contra reum in favorem accusatoris, in causa tamen injusta, ex qua etiam provenit, quod accusator postea puniatur pœna mortis, aut mutilationis alicujus membri. Et ratio dubitandi pro parte negativa in utroque casu est, quia patrocinium advocati non ordinatur ad mortem, quæ subsequitur, nam qui in primo casu defendit reum, ordinat solum in ejus defensionem patrocinium; et similiter qui favet accusatori contra reum ordinat solum patrocinium in favorem, et non in mortem accusatoris; ergo tale patrocinium non habet causalitatem, et influxum aliquem circa mortem de facto subsecutam, et consequenter nullam inducit irregularitatem.

V. In contrarium tamen est, quia etiamsi ex intentione advocati patrocinium illud non ordinetur ad mortem de facto subsecutam, tamen

ex vi illius patrocinii de facto sequitur mors; ergo de facto habuit influxum in mortem subsecutam; ergo incurrit irregularitatem. Circa hanc difficultatem sunt varii modi dicendi, quos refert Suarez in illa disputatione XLVII, sect. IV. Quibus addendus est alius modus, quem sequitur Stephanus de Avila ubi supra, dubio primo asserens, quod si advocatus patet in primo casu, ut accusator puniatur pœna talionis per mortem, aut mutilationem, et illa sequatur de facto, incurrit advocatus irregularitatem, secus autem si id non petat.

VI. Dico tamen primo: Advocatus efficaciter patrocinium ferens in favorem rei in causa justa non manet irregularis, etiamsi de facto sequatur mors, vel mutilatio accusatoris. Hæc conclusio constat ex ratione dubitandi, et constabit ex dicendis in conclusione quarta.

VII. Dico secundo: Advocatus patrocinium ferens in favorem rei in causa injusta improbando accusatorem manet irregularis si sequatur mors, aut mutilatio accusatoris, quia ex improbatione, et calumnia accusatoris sequitur mors, aut mutilatio; ergo vere influit in illam, et consequenter manet irregularis.

VIII. Dico tertio: In secundo casu quando patrocinium fertur pro accusatore in causa injusta, ex qua provenit quod accusator occiditur, aut mutilatur tunc advocatus manet irregularis. Ratio est, quia talis advocatus dat operam rei illicitæ, ex qua sequitur moraliter periculum mortis. Quæ doctrina intelligenda est quando ipse advocatus cognoscit causam esse injustam, tunc enim injustus est ipsi accusatori decipiendo illum, et ideo ad omnia damna subsecuta accusatori tenetur. Et idem dicendum quando ex ignorantia maxime culpabili, et vincibili

advocatus suscipit patrocinium accusatoris in causa injusta. Duæ tamen difficultates supersunt a nobis explicandæ circa præfatam doctrinam, utrum videlicet irregularitas, quam incurrit advocatus in casu secundi, et tertii dicti sit irregularitas homicidii voluntarii; an casualis. Et utrum quando advocatus solum fert patrocinium in favorem rei in casu primæ conclusionis, et sequitur mors, aut mutilatio accusatoris saltem per accidens, an tunc incurrat irregularitatem homicidii casualis.

IX. Dico igitur quarto: In casu secundæ conclusionis irregularitas illa est irregularitas homicidii voluntarii; in casu vero tertie conclusionis est irregularitas homicidii casualis. Prima pars hujus dicti probatur, quia tunc advocatus improbando accusatorem, sive ei calumniam inferendo, intendit per se, et directe damnum illius, vel saltem tale patrocinium ex natura sua ad damnum, seu mortem accusatoris dirigitur; ergo mors subsecuta est per se volita, sive voluntaria ipsi advocato. Secunda autem pars probatur, quia patrocinium tunc nec ex intentione advocati (ut supponimus) nec etiam ex natura sua ordinatur ad mortem, aut mutilationem accusatoris, ut constat; ergo non habet rationem homicidii voluntarii secundum juris dispositionem, sed casualis, cum nec per se comparetur ad intentionem advocati, nec ad ejus patrocinium.

X. Dico ultimo ad secundam difficultatem: Etiam si ex vi legis inseparabilis sit mutilatio, aut mors accusatoris a justa et efficaci defensione rei, advocatus tamen efficaciter defendens reum non incurrit irregularitatem, nec homicidii voluntarii nec casualis. Ista conclusio dependet ex dicendis a nobis disputatione sequenti. Probatur tamen

nunc breviter, quia talis mors, aut mutilatio sequitur omnino per accidens ad patrocinium advocati, qui alias etiam etiam dat operam rei licitæ, utpote in causa justa: ergo, etc.

ARTICULUS IV.

Utrum accusator in causa sanguinis maneat irregularis subsecuta morte, aut mutilatione accusati?

I. Videtur quod sic, quia accusator non solum est causa mortis subsecutæ, verum inter præcipuas causas numeratur; ergo manet irregularis. In contrarium tamen est, quia experientia constat plures accusare in causa sanguinis absque metu irregularitatis. In hac difficultate duo sunt supponenda tamquam certa. Primum est, quod accusator in causa sanguinis morte subsecuta, si nullam fecit protestationem, manet irregularis, et hoc convincit ratio dubitandi proposita: secundum est, quod ex juris dispositione accusator in causa sanguinis, etiam morte subsecuta, si duo efficiat in ipsa accusatione, non manet irregularis: quorum primum est, si petat sibi fieri emendam malefactoris accusari, et provideri ne de cætero talia delicta præsumantur contra ipsum malefactorem accusatum. Et secundum est, quod expresse protestetur se vindictam, seu pœnam sanguinis non intendere. Quæ duo expresse præcipiuntur fieri in capite Prælati, quod est secundum caput de homicidio in sexto, lect. v, tit. iv, ubi habetur sic: « Prælati, vel clericis quibuscumque de laicis suis malefactoribus querelam penes sæcularem judicem deponentes petant emendam sibi fieri, et provideri ne de cætero talia contra ipsos præsumantur, expresse protestando quod

ad vindictam, vel pœnam sanguinis non intendunt, non imputatur illis, quamvis alias in tali casu de jure debeat pœna sanguinis irrogari, si judex mortem illis inferat justitia exigente. » Et quamvis concessio hujus capitis solum visa sit fieri prælati, et clericis, nihilominus ut in decursu videbimus, extenditur ad alios.

II. Dico igitur primo: Consultius, et probabilius est protestationem præfatam in illo capite debere fieri in ipsa accusatione, quamvis oppositum hujus sit etiam probabile, videlicet sufficere, ut fiat ante mortem, vel mutilationem accusati. Probatur primo secunda pars hujus conclusionis, quia illa protestatio, quæ ponitur tamquam gravamen, non præcipitur ibi fieri pro certo, et determinato tempore; ergo sufficit ut fiat ante mortem subsecutam, quia jus nihil aliud exposcit. Prima tamen pars conclusionis a nobis tenenda, videtur colligi ex ipso contextu, dum dicit: « Deponentes querelam expresse protestando, » quasi per hoc intendat, quod in ipsa querelæ depositione debeat fieri protestatio. Item etiam, quia accusatio ipsa, et alia acta accusatoris contra reum in causa criminali ex natura sua, et per se ordinantur ad causam sanguinis, et verum habent influxum in mortem subsecutam; sed per protestationem factam paulo ante mortem non impeditur influxus, neque tollitur indecentia, quæ jam præhabetur in ipsa accusatione facta; ergo ut impediatur influxus ipsius accusationis, eo modo quo impedi potest, et ut tollatur indecentia ipsius in ordine ad mortem subsecutam, necessum est quod fiat statim protestatio, quasi determinativa ipsius accusationis.

III. Dico secundo: Probabilius est, et nobis tenendum, quod etiam si accusator posset alia via satis-

factionem comparare, sine accusatione coram iudice, potest tamen absque periculo irregularitatis incurrendæ accusare reum cum tali protestatione. Oppositum hujus conclusionis tenent aliqui auctores, quos refert Suarez in illa disputatione XLVII, sect. II, sed tamen nostra conclusio est communior doctrina. Et ratio est, quia talis facultas accusandi cum præfata protestatione conceditur absolute clericis absque limitatione aliqua, nec restringendo talem concessionem ad casum necessitatis. Et deinde, quia talis accusatio non solum ordinatur ad satisfactionem ipsius accusatoris, sed etiam ut provideatur a iudice, ne de cætero talia contra clericos fieri præsumantur; ergo non solum propter satisfactionem, sed ut in futurum etiam provideatur, potest quis licite accusare in causa sanguinis, etiam si satisfactionem sibi alia via posset comparare.

IV. Dico tertio: Quamvis accusator sciat pœnam mortis esse infallibiliter infligendam secundum legem, potest nihilominus cum tali protestatione accusare malefactorem absque periculo irregularitatis. Oppositum hujus tenent nonnulli, quos refert Suarez ibidem; sed tamen probatur nostra conclusio. Et ratio ejus colligitur ex ipso contextu in illis verbis: « Quamvis alias in tali casu de jure debeat pœna sanguinis irrogari. » Quando autem in aliquo delicto a jure est determinata pœna in illo casu, si delictum sufficienter probetur; ergo non obstante tali infallibilitate mortis subsequendæ, determinat jus posse fieri præfatam accusationem sine periculo irregularitatis.

V. Dico quarto: Quamvis mors non esset promerita pro delicto malefactoris, judex tamen sua iniquitate, et malitia non servato ordine